

BÁO CÁO TOÀN DIỆN VỀ THỊ TRƯỜNG THU NHẬP VÀ LỘ TRÌNH CHIẾN LƯỢC CHO FREELANCER NGÀNH THIẾT KẾ GIAO DIỆN (UI/UX) TẠI VIỆT NAM VÀ TOÀN CẦU (GIAI ĐOẠN 2024-2025)

Phần 1: Bối cảnh Toàn cầu - Phân tích Thu nhập Ngành Thiết kế Freelance (2024-2025)

1.1 Tổng quan Thị trường Lao động Tự do Toàn cầu

Nền kinh tế lao động tự do (freelance economy) đã phát triển vượt bậc, vượt qua định nghĩa truyền thống về "công việc tạm thời" (gig work) để trở thành một trụ cột quan trọng của thị trường lao động tri thức toàn cầu. Tính đến tháng 10 năm 2025, có hơn 1,57 tỷ chuyên gia độc lập trên toàn thế giới, tạo ra doanh thu hàng năm 1,3 nghìn tỷ USD.¹ Thị trường này dự kiến sẽ tăng trưởng mạnh mẽ, đạt 8,39 tỷ USD vào năm 2025.²

Sự tăng trưởng này không chỉ về quy mô mà còn về chất lượng. Một báo cáo vào tháng 4 năm 2025 chỉ ra rằng 28% lao động tri thức có kỹ năng hiện đang hoạt động như freelancer hoặc chuyên gia độc lập.³ Điều này cho thấy một sự dịch chuyển rõ rệt từ các công việc kỹ năng thấp sang các dịch vụ chuyên môn cấp cao. Sự trưởng thành của thị trường này, được thúc đẩy bởi các nền tảng kỹ thuật số và nhu cầu về chuyên môn linh hoạt, đã tạo ra một môi trường siêu cạnh tranh. Trong bối cảnh này, việc hiểu rõ cấu trúc thu nhập và định vị chiến lược không còn là một lựa chọn "phụ" mà là một yêu cầu bắt buộc để tồn tại và phát triển.

1.2 Phân tích Cơ sở: Thiết kế Đồ họa (Graphic Design) vs. Thiết kế Giao diện (UI/UX)

Trong lĩnh vực thiết kế, đã xuất hiện một sự phân kỳ rõ rệt về giá trị và thu nhập giữa "thiết kế đồ họa" (Graphic Design) và "thiết kế giao diện/trải nghiệm người dùng" (UI/UX).

Thiết kế Đồ họa (Graphic Design):

Khi không có chuyên môn hóa sâu, thiết kế đồ họa đang dần bị xem như một dịch vụ hàng hóa (commodity service). Mức giá trung bình toàn cầu cho freelancer thiết kế đồ họa dao động từ 20 USD đến 50 USD mỗi giờ.⁴ Tại thị trường Mỹ, mức lương trung bình hàng năm cho vị trí này là khoảng 53.199 USD vào năm 2025⁵, và mức giá theo giờ trung bình trên ZipRecruiter là 34,67 USD.⁶ Các chuyên gia có kinh nghiệm có thể tính phí từ 50 USD đến 150 USD mỗi giờ, nhưng mức trung bình chung phản ánh sự cạnh tranh về giá rất lớn.⁷

Thiết kế Giao diện (UI/UX Design):

Ngược lại, UI/UX được định vị là một khoản đầu tư chiến lược vào sản phẩm kỹ thuật số. Dữ liệu thu nhập phản ánh rõ điều này:

- **Thu nhập năm (Toàn cầu):** Mức lương trung bình năm của một Freelance UX Designer là 92.000 USD, trong khi Freelance UI Designer là 80.000 USD.⁸
- **Thu nhập theo giờ (Thị trường chuyên nghiệp):** Dữ liệu năm 2025 cho thấy sự phân hóa rõ rệt theo kinh nghiệm: Entry-level (30-60 USD/giờ), Mid-level (60-120 USD/giờ), và Senior-level (120-250 USD/giờ hoặc cao hơn).⁹

Một nghịch lý dữ liệu đáng chú ý xuất hiện khi so sánh các báo cáo chuyên ngành⁹ với dữ liệu từ các nền tảng mở như Upwork. Upwork liệt kê mức giá trung bình cho UI Designer chỉ từ 20-40 USD/giờ và UX Designer từ 25-39 USD/giờ¹⁰, thấp hơn đáng kể và gần bằng mức của T-Shirt Designer (21-45 USD/giờ).¹⁰

Sự khác biệt này không phải là mâu thuẫn, mà nó chứng minh sự tồn tại của hai thị trường song song:

1. **Thị trường Hàng hóa (Commodity Market):** Phản ánh trên ¹⁰, đây là thị trường mở toàn cầu nơi các freelancer từ các quốc gia có chi phí sinh hoạt thấp cạnh tranh trực tiếp về giá, kéo mức giá thầu trung bình xuống thấp.
2. **Thị trường Chuyên gia (Expert Market):** Phản ánh trên ⁹, đây là thị trường cao cấp (chủ yếu ở Mỹ/EU) nơi các freelancer được thuê dựa trên giá trị danh mục đầu tư (portfolio) và khả năng giải quyết vấn đề kinh doanh, cho phép họ tính mức phí premium.

Chiến lược của một freelancer sẽ quyết định họ đang cạnh tranh trong thị trường nào.

1.3 Thang giá trị trong UI/UX: Từ Người thực thi đến Nhà chiến lược

Ngay cả trong lĩnh vực UI/UX, không phải tất cả các vai trò đều được tạo ra như nhau. Dữ liệu từ Upwork ¹⁰ cung cấp một cái nhìn sâu sắc về "thang giá trị" (value ladder) dựa trên mức độ trừu tượng và chiến lược của công việc:

- **Người thực thi (Execution):**
 - Web Designers: 15-30 USD/giờ
 - UI Designers: 20-40 USD/giờ
- **Người thấu hiểu (Understanding):**
 - UX Designers: 25-39 USD/giờ
 - UX Researchers: 40-80 USD/giờ
- **Nhà chiến lược (Strategy):**
 - User Experience Strategists: 60-120 USD/giờ

Phân tích này cho thấy tiềm năng thu nhập cao nhất không nằm ở việc "thiết kế" (craft) hay thành thạo công cụ, mà nằm ở việc "quyết định *cái gì* nên được thiết kế" (Research) và "*tại* sao nó nên được thiết kế" (Strategy). Một freelancer chỉ tập trung vào việc hoàn thiện kỹ năng Figma sẽ tự đặt cho mình một mức trần thu nhập (khoảng 40 USD/giờ trên thị trường toàn cầu). Ngược lại, một người tập trung vào việc trả lời các câu hỏi kinh doanh và chiến lược sản phẩm sẽ có mức trần cao hơn gấp ba lần (120 USD/giờ).

Bảng 1: So sánh Thu nhập Freelance Toàn cầu (Ước tính 2024-2025)

Ngành	Mức giá theo giờ (Trung bình)	Mức giá theo giờ (Senior/Top-tier)	Thu nhập năm (Ước tính)
Graphic Design	30 - 50 USD ⁴	50 - 150 USD ⁷	53.199 USD ⁵
UI Design	20 - 40 USD (Thị trường mở) ¹⁰	60 - 120 USD (Mid-level) ⁹	80.000 USD ⁸
UX Design	25 - 39 USD (Thị trường mở) ¹⁰	120 - 250+ USD (Senior) ⁹	92.000 USD ⁸
UX Research	40 - 80 USD ¹⁰	(Không có dữ liệu)	(Không có dữ liệu)

UX Strategy	60 - 120 USD ¹⁰	(Không có dữ liệu)	(Không có dữ liệu)
-------------	----------------------------	--------------------	--------------------

Phần 2: Phân tích Chuyên sâu Thị trường Thiết kế tại Việt Nam (Thị trường Nội địa)

2.1 Phân khúc Kỹ năng Thấp: Trăn thu nhập của Thiết kế Đồ họa Nội địa

Thị trường freelance thiết kế đồ họa nội địa tại Việt Nam, đặc biệt là ở phân khúc kỹ năng cơ bản, đang đối mặt với một "bẫy hàng hóa" (commodity trap) rõ rệt, đặc trưng bởi mức giá dịch vụ rất thấp.

Dữ liệu từ các nền tảng và agency trong nước cho thấy:

- Thiết kế ảnh sản phẩm cơ bản: 80.000 – 200.000 VNĐ.¹¹
- Thiết kế post social media: Giá từ 200.000 VNĐ.¹²
- Thiết kế banner, menu: Giá từ 350.000 VNĐ.¹²
- Thiết kế logo (cơ bản): Giá từ 1.000.000 VNĐ.¹²

Một freelancer không thể xây dựng một sự nghiệp bền vững hoặc có thu nhập cao bằng cách bán các dịch vụ đơn lẻ với giá 200.000 VNĐ mỗi lần. Đây là một cuộc đua về số lượng, không phải chất lượng, và dẫn đến tình trạng làm việc cật lực nhưng thu nhập thấp.

Tuy nhiên, ngay cả trong thị trường nội địa, các công việc đòi hỏi tư duy chiến lược hơn cũng được trả giá cao hơn đáng kể. Dịch vụ thiết kế bộ nhận diện thương hiệu đầy đủ có thể dao động từ 5.000.000 VNĐ đến 20.000.000 VNĐ cho mỗi dự án.¹³ Điều này một lần nữa khẳng định mô hình đã thấy ở thị trường toàn cầu: các công việc "chiến lược" (nhận diện thương hiệu) trả cao hơn nhiều so với công việc "thực thi" (social post).

2.2 Phân khúc Kỹ năng Cao: Thu nhập UI/UX Nội địa (Full-time và Freelance)

Đối với phân khúc kỹ năng cao như UI/UX, thị trường Việt Nam có một cấu trúc thu nhập rõ

ràng, được ghi nhận chi tiết qua các báo cáo lương.

Dữ liệu Lương Full-time (Nội địa):

Các báo cáo từ Telos 14 và UIUX Jobs Board 15 cung cấp một bức tranh chi tiết về thu nhập hàng tháng (trước thuế) cho nhân viên chính thức:

- **Thực tập sinh/Fresher (0-2 năm):** Khoảng 5 - 13 triệu VNĐ/tháng.¹⁴
- **Junior (1-3 năm):** Khoảng 10 - 20 triệu VNĐ/tháng.¹⁴
- **Mid-level (3-5 năm):** Khoảng 20 - 30 triệu VNĐ/tháng¹⁴, hoặc 240 - 420 triệu VNĐ/năm.¹⁶
- **Senior (6-9 năm):** Khoảng 30 - 45 triệu VNĐ/tháng.¹⁴ Một nguồn khác¹⁵ chỉ rõ mức lương hàng năm cho Senior là 432 - 612 triệu VNĐ (trung bình 522 triệu VNĐ/năm).
- **Lead/Director (10+ năm):** Có thể đạt từ 46 - 80 triệu VNĐ/tháng.¹⁴

Dữ liệu Giá Freelance (Nội địa):

Mức giá theo giờ cho công việc freelance hoặc hợp đồng tại thị trường Việt Nam cũng được ghi nhận 14:

- **Junior:** 86.500 - 121.200 VNĐ/giờ.
- **Mid-level:** 115.400 - 207.700 VNĐ/giờ.
- **Senior:** 201.900 - 294.200 VNĐ/giờ.

Phân tích sự tương đồng giữa Lương và Giá Freelance:

Một phát hiện quan trọng và đáng ngạc nhiên khi phân tích song song hai bộ dữ liệu trên là sự tương đồng gần như tuyệt đối giữa thu nhập full-time và giá freelance nội địa.

Hãy thực hiện một phép tính:

1. Một Senior UI/UX Designer full-time có mức lương trung bình năm là 522.000.000 VNĐ.¹⁵
2. Giả sử một nhân viên làm việc 2.000 giờ/năm (40 giờ/tuần, 50 tuần), mức lương theo giờ tương đương là: $522.000.000 / 2.000 = 261.000$ VNĐ/giờ.
3. Mức giá freelance cho một Senior UI/UX Designer được báo cáo là 201.900 - 294.200 VNĐ/giờ.¹⁴

Hai con số này gần như giống hệt nhau. Điều này cho thấy một thị trường freelance nội địa chưa trưởng thành. Ở các thị trường phát triển (Mỹ/EU), freelancer *luôn* tính giá theo giờ cao hơn đáng kể (thường là 1.5x đến 2x) so với lương nhân viên full-time. Mức chênh lệch này dùng để bù đắp cho các chi phí tự thân mà nhân viên full-time không phải trả, bao gồm: bảo hiểm y tế, thuế thu nhập cá nhân (tự đóng), thiết bị, phần mềm, ngày nghỉ không lương, và thời gian không thể thanh toán (non-billable time) dành cho việc tìm kiếm khách hàng và quản lý hành chính.

Việc khách hàng Việt Nam trả cho freelancer mức giá tương đương lương nhân viên cho thấy họ đang neo giá (anchoring) sai, dựa trên những gì họ quen thuộc (lương tháng). Đồng thời, nó cũng cho thấy các freelancer trong nước đang định giá sai, có thể do thiếu thông tin hoặc áp lực cạnh tranh, bằng cách không tính toán chi phí hoạt động đầy đủ vào mức giá của họ.

Hàm ý rất rõ ràng: Làm freelance *chỉ* cho khách hàng Việt Nam mang lại rất ít lợi ích tài chính so với làm full-time. Động lực duy nhất là sự linh hoạt, nhưng phải đánh đổi bằng sự bất ổn về thu nhập và không có phúc lợi. Điều này làm cho chiến lược được phân tích ở Phần 3 trở nên cấp thiết hơn.

Bảng 2: Mức lương và Giá Freelance UI/UX tại Thị trường Việt Nam (Nội địa, 2024-2025)

Cấp bậc	Thu nhập Full-time (VNĐ/tháng)	Thu nhập Full-time (VNĐ/năm)	Giá Freelance (VNĐ/giờ)
Junior (1-3 năm)	10 - 20 triệu ¹⁴	120 - 240 triệu	86.500 - 121.200 ¹⁴
Mid-level (3-5 năm)	20 - 30 triệu ¹⁴	240 - 420 triệu ¹⁶	115.400 - 207.700 ¹⁴
Senior (6-9 năm)	30 - 45 triệu ¹⁴	432 - 612 triệu ¹⁵	201.900 - 294.200 ¹⁴
Lead/Director (10+ năm)	46 - 80 triệu ¹⁴	552 - 960 triệu	(Không có dữ liệu)

Phần 3: Cơ hội Vàng - Phân tích Chênh lệch Thu nhập của Freelancer Việt Nam trên Thị trường Toàn cầu

Nếu thị trường nội địa là một "cái bẫy" tài chính, thì thị trường toàn cầu lại là một "cơ hội vàng" cho các freelancer Việt Nam. Cơ hội này nằm ở sự chênh lệch (arbitrage) giữa việc kiếm thu nhập theo tiêu chuẩn quốc tế và chi tiêu theo chi phí sinh hoạt tại Việt Nam.

3.1 Bằng chứng về Chênh lệch (The Arbitrage Proof)

Dữ liệu từ các nền tảng freelance toàn cầu cung cấp bằng chứng rõ ràng về mức thu nhập mà

các nhà thiết kế Việt Nam có thể đạt được khi làm việc với khách hàng quốc tế.

- Một UI/UX Designer tại Đà Nẵng (Giap N.) có mức phí 25 USD/giờ trên Upwork.¹⁷
- Một UI/UX Designer Lead tại TP. Hồ Chí Minh (Tran H.), nằm trong Top 3% Top Rated Plus trên Upwork với hơn 9.600 giờ làm việc, có mức phí 35 USD/giờ.²⁰

Hãy so sánh trực tiếp các con số này (giả sử tỷ giá 1 USD = 25.000 VNĐ):

- **Mức giá Senior (Nội địa):** Tối đa khoảng 294.200 VNĐ/giờ.¹⁴
- **Mức giá Top-rated (Làm việc Toàn cầu):** 35 USD/giờ x 25.000 = 875.000 VNĐ/giờ.²⁰

Kết luận rất rõ ràng: Bằng cách tiếp cận và làm việc thành công với khách hàng quốc tế, một freelancer UI/UX hàng đầu Việt Nam có thể kiếm được thu nhập **gấp 3 đến 4 lần** so với việc làm cho khách hàng nội địa ở cùng cấp độ kỹ năng và kinh nghiệm.

3.2 Phân tích Sức mua Tương đương (PPP): Giá trị Thực của Thu nhập Toàn cầu

Sự chênh lệch 3-4 lần về thu nhập danh nghĩa chỉ là một nửa câu chuyện. Giá trị thực của cơ hội này được khuếch đại lên nhiều lần khi phân tích qua lăng kính Sức mua Tương đương (Purchasing Power Parity - PPP).

Dữ liệu Chi phí Sinh hoạt (Cost of Living - CoL):

Chi phí sinh hoạt tại Việt Nam thấp hơn đáng kể so với các thị trường trả lương cao. Dữ liệu từ Numbeo cho thấy CoL tại Việt Nam thấp hơn 65,3% so với Hoa Kỳ (bao gồm cả tiền thuê nhà).²¹

- Tại TP. Hồ Chí Minh hoặc Hà Nội, một cặp vợ chồng có thể sống thoải mái với ngân sách dưới 1.300 USD/tháng.²²
- Tại các thành phố như Đà Nẵng, Hội An, hoặc Nha Trang, một ngân sách 800 - 1.100 USD/tháng đã có thể mang lại một "cuộc sống đáng yêu" (lovely lifestyle), bao gồm một căn nhà đẹp, tiện ích, và ăn ngoài hàng ngày.²²

Hiệu ứng Cấp số nhân PPP:

Hãy xem xét hai kịch bản:

1. **Freelancer Mỹ (Senior):** Kiếm 120 USD/giờ.⁹ Làm việc 1.800 giờ/năm (sau khi trừ thời gian tìm việc, nghỉ), thu nhập 216.000 USD/năm. Sống ở một trung tâm công nghệ như San Francisco hoặc New York (nơi CoL rất cao), mức thu nhập này mang lại một cuộc sống thoải mái, nhưng vẫn phải chịu áp lực chi phí và thuế rất lớn.
2. **Freelancer Việt Nam (Top-rated):** Kiếm 35 USD/giờ.²⁰ Làm việc 1.800 giờ/năm, thu nhập 63.000 USD/năm (khoảng 1,57 tỷ VNĐ). Với mức CoL tại Đà Nẵng khoảng 1.100

USD/tháng (hay 13.200 USD/năm)²², freelancer này không chỉ sống "thoải mái". Họ đang sống một cuộc sống được mô tả là "sang trọng hàng đầu" (top-end luxury), với khả năng tiết kiệm/đầu tư lên đến 50.000 USD/năm.

Dữ liệu PPP định lượng hóa điều này. Để có sức mua tương đương 40.000 EUR tại Amsterdam, một người chỉ cần kiếm 384,7 triệu VNĐ (khoảng 12.545 EUR) tại TP. Hồ Chí Minh.²³ Điều này có nghĩa là mức thu nhập 63.000 USD của freelancer Việt Nam có sức mua tương đương với một mức thu nhập cao hơn nhiều lần tại châu Âu hoặc Mỹ.

Mục tiêu chiến lược của freelancer Việt Nam không phải là kiếm 120 USD/giờ như đồng nghiệp Mỹ. Mục tiêu là đạt được một mức thu nhập (ví dụ: 35-50 USD/giờ) cho phép họ có được chất lượng cuộc sống cao cấp và khả năng tích lũy tài sản vượt trội so với cả đồng nghiệp trong nước và đồng nghiệp quốc tế.

3.3 Rào cản và Gánh nặng Chứng minh (The Justification Burden)

Cơ hội chênh lệch này đi kèm với một thách thức lớn: "gánh nặng chứng minh". Vị trí địa lý là một yếu tố quan trọng ảnh hưởng đến mức giá.²⁴ Khách hàng quốc tế (đặc biệt là từ Mỹ và Tây Âu) có thể lo ngại về rủi ro thanh toán²⁵ và mặc định rằng freelancer từ các quốc gia đang phát triển phải rẻ hơn.

Một phân tích về quan điểm của khách hàng Mỹ²⁶ cho thấy rõ điều này: Họ *mong đợi* mức giá rẻ hơn. Họ sẽ không trả mức giá cao (ví dụ: 50 USD/giờ) *trừ khi* freelancer đó chứng minh được kỹ năng, quy trình làm việc và kết quả *vượt trội* đáng kể so với nhân tài trong nước (Mỹ). Như một khách hàng đã nêu, họ không có nghĩa vụ "cải thiện chất lượng cuộc sống của ai đó ở nước ngoài" bằng cách trả giá cao nếu đó không phải là một quyết định kinh doanh thông minh.²⁶

Điều này có nghĩa là, để tính phí 35 USD/giờ, freelancer Việt Nam phải có một portfolio⁹ và kỹ năng giao tiếp ngang hàng, nếu không muốn nói là tốt hơn, so với một freelancer 80 USD/giờ ở Mỹ. Họ không thể chỉ cạnh tranh về giá. Họ phải cạnh tranh về giá trị, cung cấp một dịch vụ *cao cấp* với mức giá *trung bình* trên thị trường toàn cầu.

Bảng 3: Phân tích Chênh lệch Thu nhập và Sức mua (Arbitrage) - Senior UI/UX Designer

Chỉ số	Thu nhập Nội địa (Làm cho khách	Thu nhập Toàn cầu (VN làm cho	Thu nhập Toàn cầu (US làm cho
--------	------------------------------------	----------------------------------	----------------------------------

	VN)	khách QT)	khách QT)
Vai trò	Senior UI/UX Designer	Senior/Top-Rated UI/UX Designer	Senior UI/UX Designer
Giá theo giờ	201.900 - 294.200 VNĐ ¹⁴ (~8-12 USD/giờ)	25 - 35 USD/giờ [17, 20]	120 - 250+ USD/giờ ⁹
Thu nhập Năm (1800 giờ)	363M - 530M VNĐ (~14.5k - 21.2k USD)	45.000 - 63.000 USD (1.12 - 1.57 Tỷ VNĐ)	216.000 - 450.000 USD
Hệ số Thu nhập (so với Nội địa)	1x	~3x - 4x	10x - 20x
Chi phí Sinh hoạt (CoL) Ước tính	800 - 1.300 USD/tháng (Đà Nẵng/HCMC) ²²	800 - 1.300 USD/tháng (Đà Nẵng/HCMC) ²²	4.000 - 7.000 USD/tháng (New York/SF)
Thu nhập ròng (Thu nhập - CoL)	1.3k - 1.0k USD/tháng	3.0k - 4.1k USD/tháng	14.0k - 30.5k USD/tháng
Phân tích Sức mua	Thu nhập đủ sống thoải mái.	Thu nhập cho phép "lối sống sang trọng" và tiết kiệm/đầu tư >75% thu nhập. ²²	Thu nhập cao nhưng CoL và thuế cao làm giảm tỷ lệ tiết kiệm ròng.

Phần 4: Các Hướng Phát triển Chiến lược cho Freelancer Thiết kế

Việc đạt được mức thu nhập cao không phải là điểm kết thúc, mà là điểm khởi đầu cho các quyết định chiến lược tiếp theo. Một freelancer thiết kế thành công có ba lộ trình phát triển chính, mỗi lộ trình đòi hỏi một bộ kỹ năng và tư duy khác nhau.

4.1 Lộ trình 1: Con đường Chuyên gia (The Specialist / Consultant)

Lộ trình này liên quan đến việc chuyển đổi bản sắc từ một "người thực thi" (maker) sang một "nhà tư duy" (thinker). Đây là con đường từ Senior Designer lên Art Director (Giám đốc Nghệ thuật) hoặc Creative Director (Giám đốc Sáng tạo) / Consultant (Nhà tư vấn).

Sự thay đổi này đòi hỏi một sự thay đổi cơ bản về tư duy: "ngừng tập trung hoàn toàn vào thiết kế".²⁷ Thay vào đó, một nhà thiết kế phải tập trung vào các kỹ năng ở cấp độ cao hơn:

- **Giải quyết vấn đề kinh doanh:** Hiểu rõ "các vấn đề kinh doanh và người dùng" ²⁷ và cách thiết kế giải quyết chúng.
- **Hiểu biết về tài chính:** Nắm được "luồng doanh thu" (revenue streams) và tác động của thiết kế đến lợi nhuận.²⁸
- **Kỹ năng lãnh đạo và giao tiếp:** Phát triển kỹ năng "quản lý đội nhóm", "giao tiếp rõ ràng" và "làm việc với các bên liên quan" (stakeholders).²⁷

Các kỹ năng kỹ thuật (craft) giúp một người trở thành nhà thiết kế vĩ đại (ví dụ: thành thạo Figma) *không phải* là những kỹ năng giúp họ trở thành một giám đốc sáng tạo vĩ đại.²⁷ Đây là một hành trình dài, thường mất từ 8 đến 16 năm kinh nghiệm chuyên môn.²⁹

Sự đánh đổi của lộ trình này là rõ ràng: Nó mang lại thu nhập và tầm ảnh hưởng cá nhân cao nhất, nhưng cái giá phải trả là từ bỏ công việc "thủ công" (craft) mà nhiều nhà thiết kế yêu thích. Họ sẽ dành nhiều thời gian hơn cho các cuộc họp, lập chiến lược, và thuyết trình ²⁸ và ít thời gian hơn cho việc thiết kế thực tế.

4.2 Lộ trình 2: Con đường Doanh nhân (The Entrepreneur)

Lộ trình này là mở rộng quy mô từ một "solopreneur" (người làm việc một mình) thành một "boutique agency" (một studio thiết kế nhỏ, chuyên biệt) hoặc một agency lớn hơn.

Động lực chính để mở rộng thường xuất hiện khi freelancer bị "hoàn toàn quá tải" với các yêu cầu dự án và giới thiệu.³¹ Việc mở rộng giúp giải quyết các vấn đề cố hữu của freelancer: "năng lực dự án hạn chế" và "thu nhập không ổn định".³²

Tuy nhiên, quá trình mở rộng này chứa đựng một cái bẫy chết người, được minh họa rõ nét trong một nghiên cứu điển hình ³¹: "Cái bẫy tuyển dụng đầu tiên".

1. **Vấn đề:** Freelancer bị quá tải, không còn thời gian, dẫn đến chất lượng công việc giảm

sút.

2. **Giải pháp (có vẻ hợp lý):** Thuê một nhân viên junior (ví dụ: chỉ 8-9% doanh thu) để tiết kiệm chi phí.
3. **Kết quả (Thực tế):** Nhân viên junior cần một lượng thời gian đào tạo khổng lồ không lường trước ("phải dành khá nhiều giờ mỗi tuần để sửa lỗi công việc"). Người sáng lập, vốn đã không có thời gian, nay lại phải gánh thêm công việc của một người quản lý và huấn luyện viên, làm tăng thêm căng thẳng.

Hầu hết các freelancer thất bại trong việc mở rộng vì họ cố gắng tiết kiệm tiền bằng cách thuê junior. Họ không nhận ra rằng họ đang mua cho mình một công việc mới (huấn luyện viên) thay vì giảm tải công việc hiện tại. Giải pháp đúng (mặc dù tốn kém hơn ban đầu) là thuê một nhân sự *senior*. Một *senior* có thể được *ủy thác* công việc ngay lập tức, giúp giải phóng thời gian của người sáng lập để tập trung vào các hoạt động có giá trị cao nhất: bán hàng, chiến lược, và quản lý khách hàng.

4.3 Lộ trình 3: Con đường Tiên phong (The Vanguard)

Lộ trình này liên quan đến việc nắm bắt các công nghệ và bộ kỹ năng mới nổi, định vị mình ở vị trí dẫn đầu thị trường, nơi có nhu cầu cao và nguồn cung lao động thấp.

Kỹ năng Mới nổi:

Vào năm 2025, nhu cầu cấp thiết đang tập trung vào các kỹ năng thiết kế trải nghiệm nhập vai (Immersive Experience Design), đặc biệt là AR/VR, và UX không gian (Spatial UX).³³ Những kỹ năng này được coi là "vé vào cửa" cho các dự án giá trị cao (high-ticket projects).³³

- Mức giá cho Freelance AR/VR Designer có thể dao động từ 45 USD đến 60 USD/giờ.³⁵
- Các vai trò chuyên biệt hơn như VR Artist có thể đạt 62 USD đến 80 USD/giờ.³⁶
- Spatial Designer (Thiết kế không gian) có mức trung bình từ 30 USD đến 50 USD/giờ.³⁸

Sự thanh lọc của Trí tuệ Nhân tạo (AI):

Một mâu thuẫn rõ rệt xuất hiện trong dữ liệu về tác động của AI:

1. **AI làm giảm thu nhập:** Một nghiên cứu chỉ ra rằng sau khi ChatGPT và DALL-E ra mắt, số lượng công việc freelance liên quan đến hình ảnh giảm 2% và thu nhập giảm 5,2%.³⁹
2. **AI làm tăng thu nhập:** Một khảo sát khác cho thấy 58% freelancer dự kiến kiếm được *nhiều hơn* vào năm 2024 nhờ AI.⁴¹

Cả hai dữ liệu mâu thuẫn này đều đúng và chúng cùng nhau mô tả một cuộc "thanh lọc" thị trường. AI đang tự động hóa các công việc "định kỳ", "cấp thấp" như "pixel pushing" (di chuyển điểm ảnh)⁴² và tạo "wireframes" cơ bản.⁴³ Những công việc này chủ yếu được thực hiện bởi các designer cấp thấp (Junior). Đây là lý do tại sao "các vai trò entry-level (mới vào

nghề) đang biến mất".⁴³

Những freelancer bị *giảm* thu nhập³⁹ là những người đang cạnh tranh trong thị trường hàng hóa cấp thấp này. Ngược lại, những freelancer *tăng* thu nhập⁴¹ là những người sử dụng AI như một công cụ để *tăng hiệu suất*⁴¹ và đã chuyển dịch lên thang giá trị sang các vai trò "chiến lược"⁴⁶, "kỹ thuật prompt" (prompt engineering)³³, hoặc "Giám đốc Sáng tạo AI".³⁴

Do đó, con đường "Tiên phong" là sự kết hợp giữa việc nắm bắt các công nghệ mới (AR/VR) và việc làm chủ AI (AI-human collaboration).³³ Việc chỉ là một "UI/UX Designer" vào năm 2025 là không đủ. Bạn phải là "Spatial UX Designer" hoặc "AI Design Strategist" để duy trì lợi thế cạnh tranh và mức thu nhập cao.

Bảng 4: Lộ trình Phát triển: Ma trận Kỹ năng và Thu nhập Tiềm năng

Lộ trình	Vai trò Mục tiêu	Kỹ năng Cốt lõi Cần phát triển	Tiềm năng Thu nhập	Rủi ro / Thách thức Chính
Lộ trình 1: Chuyên gia	Creative Director / Consultant	Giải quyết vấn đề kinh doanh, Chiến lược, Quản lý đội nhóm, Giao tiếp với bên liên quan ²⁷	Rất cao (Cá nhân)	Từ bỏ công việc "thủ công" (craft), đòi hỏi nhiều năm kinh nghiệm (8-16 năm) ²⁹
Lộ trình 2: Doanh nhân	Agency / Studio Owner	Tuyển dụng, Quản lý dự án, Bán hàng (Sales), Quản lý tài chính [32, 47]	Cao (Có thể mở rộng)	Rủi ro tài chính, "Cái bẫy tuyển dụng đầu tiên" (tuyển junior khi quá tải) ³¹
Lộ trình 3: Tiên phong	Spatial UX Designer / AR/VR Designer / AI Strategist	Kỹ năng công nghệ mới (Unity, Blender), AI Prompt Engineering, UX không gian	Rất cao (Ngách)	Công nghệ thay đổi nhanh, thị trường chưa ổn định, phải học hỏi liên tục ⁴²

		33		
--	--	----	--	--

Phần 5: Khuyến nghị và Kết luận Chiến lược

5.1 Tổng hợp các Phát hiện Chính

Phân tích toàn diện thị trường thiết kế 2024-2025 cho thấy một bức tranh phân hóa rõ rệt:

1. **Phân kỳ Thu nhập:** Tồn tại một khoảng cách thu nhập đáng kể giữa thiết kế đồ họa (dịch vụ hàng hóa) và thiết kế UI/UX (đầu tư chiến lược).
2. **Thị trường Nội địa Chưa trưởng thành:** Thị trường freelance nội địa Việt Nam trả mức giá theo giờ gần như tương đương với lương full-time, loại bỏ phần lớn lợi ích tài chính của việc làm freelance.
3. **Cơ hội Vàng (Arbitrage):** Freelancer Việt Nam có thể kiếm thu nhập cao hơn 3-4 lần bằng cách làm việc cho khách hàng toàn cầu, và khi kết hợp với CoL/PPP tại Việt Nam, điều này tạo ra một lợi thế tài chính cấp số nhân.
4. **Sự phân hóa Chiến lược:** Tương lai của freelancer không phải là một đường thẳng, mà là sự lựa chọn giữa ba con đường riêng biệt: Chuyên gia (tư duy), Doanh nhân (mở rộng), hoặc Tiên phong (công nghệ).
5. **Tác động của AI:** AI không phải là một đối thủ cạnh tranh, mà là một công cụ thanh lọc thị trường, tự động hóa các công việc cấp thấp và gia tăng giá trị cho các chuyên gia cấp cao.

5.2 Khuyến nghị Hành động cho Freelancer Việt Nam (2025-2027)

Dựa trên các phát hiện này, các khuyến nghị chiến lược sau đây được đưa ra cho các freelancer thiết kế tại Việt Nam:

1. **Ngừng Cạnh tranh về Giá, Bắt đầu Cạnh tranh về Giá trị.** Tài sản quan trọng nhất để vượt qua "gánh nặng chứng minh" ²⁶ là một portfolio. Nhưng không phải là một portfolio chỉ trưng bày hình ảnh đẹp. Đó phải là một portfolio dựa trên *nghiên cứu điển hình* (case studies) ⁹, chứng minh rõ ràng quy trình tư duy và các "kết quả có thể đo lường" (measurable outcomes) mà thiết kế đã mang lại cho doanh nghiệp.⁴⁸

2. **Xây dựng Chiến lược "Arbitrage" có Chủ đích.** Chủ động nhắm mục tiêu vào khách hàng ở các thị trường trả phí cao (Mỹ, Tây Âu, Úc) từ nền tảng chi phí thấp (Việt Nam). Sử dụng các nền tảng như Upwork không phải để tìm việc 5 USD, mà là một công cụ chiến lược để xây dựng hồ sơ uy tín và tiếp cận các hợp đồng 35 USD/giờ trở lên.²⁰
3. **Coi AI là Đồng nghiệp, không phải Đối thủ.** Chấp nhận thực tế rằng AI đang và sẽ tự động hóa các công việc cấp thấp.⁴² Các freelancer phải ngay lập tức tích hợp các công cụ AI vào quy trình làm việc của mình để tăng hiệu suất⁴¹ và bắt đầu học các kỹ năng cấp cao mà AI không thể thay thế: tư duy chiến lược, tư duy phản biện, và thiết kế các trải nghiệm nhập vai phức tạp.³³
4. **Chọn Lộ trình Phát triển một cách có Ý thức.** Thị trường đang phân nhánh. Một freelancer không thể "trôi" (drift) mà không có chiến lược.
 - Nếu bạn yêu thích kinh doanh và quản lý con người, hãy theo đuổi Lộ trình 2 (Doanh nhân), nhưng hãy lên kế hoạch tài chính cẩn thận để thực hiện lần tuyển dụng đầu tiên là một *senior*.³¹
 - Nếu bạn yêu thích chiến lược, tầm ảnh hưởng và giải quyết các vấn đề vĩ mô, hãy theo đuổi Lộ trình 1 (Chuyên gia) và bắt đầu học ngôn ngữ kinh doanh ngay từ bây giờ.²⁷
 - Nếu bạn yêu thích công nghệ và sự mới mẻ, hãy theo đuổi Lộ trình 3 (Tiên phong) và bắt đầu tham gia các khóa học về thiết kế AR/VR hoặc kỹ thuật AI ngay hôm nay.³³

Kết luận: Thị trường thiết kế freelance năm 2025 đang phân hóa rõ rệt. Sẽ có một nhóm lớn các freelancer (cả ở Việt Nam và toàn cầu) bị giảm thu nhập do cạnh tranh giá và bị AI thay thế ở các tác vụ cấp thấp.³⁹ Đồng thời, sẽ có một nhóm chuyên gia nhỏ hơn, mang tính chiến lược, biết tận dụng AI và các công nghệ mới, có thu nhập tăng vọt.⁴¹ Sự lựa chọn chiến lược được thực hiện hôm nay sẽ quyết định freelancer thuộc nhóm nào vào năm 2027.

Nguồn trích dẫn

1. Freelance Economy Statistics and Market Analysis (Oct 2025) - BusinessDojo, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://dojobusiness.com/blogs/news/freelance-economy-statistics>
2. 17 Freelance Statistics of 2025: Market Size, Trends & Earnings - DemandSage, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.demandsage.com/freelance-statistics/>
3. Freelancing Stats in 2026: Market Size, Earnings, and Future Trends - Upwork, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.upwork.com/resources/freelancing-stats>
4. What's the Average Price for Graphic Design Services in 2025? - Penji, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://penji.co/what-is-the-average-price-for-a-graphic-design/>
5. Graphic Designer Salary Guide 2025 | Pay, Careers & Growth - Floowi, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.floowitalent.com/tips/graphic-designer-salary>
6. Freelance Graphic Designer Salary: Hourly Rate (USA) - ZipRecruiter, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.ziprecruiter.com/Salaries/Freelance-Graphic-Designer-Salary>

7. Graphic Designer Salary Guide 2025 - Invoice Fly, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://invoicefly.com/academy/graphic-designer-salary/>
8. UI & UX Designer Salaries: How Much Can I Earn in 2025? | IxDF, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.interaction-design.org/literature/article/ui-ux-designer-salaries-how-much-can-i-earn>
9. Freelance UX Rate Guide 2025: Pricing Your Design Services for Profit & Value by Keith Kipkemboi - Contra, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://contra.com/p/E76BRgUW-freelance-ux-rate-guide-2025-pricing-your-design-services-for-profit-and-value>
10. Upwork Hourly Rates: Average Rates by Skill & Experience - Upwork, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.upwork.com/resources/upwork-hourly-rates>
11. Bảng giá thiết kế đồ họa, website chuyên nghiệp [Giá Rẻ] - BICTweb, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://bictweb.vn/bang-gia-thiet-ke-do-hoa-tron-goi-gia-re/>
12. Thuê freelancer Thiết kế đồ họa thông tin - Fastlance, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://fastlance.vn/infographics>
13. Bảng giá thiết kế nhận diện thương hiệu - ThietkeLogo.edu.vn, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://thietkelogo.edu.vn/bang-gia-thiet-ke-nhan-dien-thuong-hieu-a205.html>
14. Báo Cáo Mức Lương UI/UX & Product Designer Tại VN, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://academy.telos.vn/bao-cao-muc-luong-uiux-product-designer-tai-vn/>
15. UI/UX Designer Salary in Vietnam 2025 | Local Pay Data, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://uiuxjobsboard.com/salary/ui-ux-designer/vietnam>
16. UX Designer Salary in Vietnam 2025 | Local Pay Data | Industry Averages & Ranges, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://uiuxjobsboard.com/salary/ux-designer/vietnam>
17. Hire the best UX Designers in Vietnam - Upwork, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.upwork.com/hire/ux-designers/vn/>
18. Hire the best UI Designers in Vietnam - Upwork, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.upwork.com/hire/ui-designers/vn/>
19. Hire the best Web Designers in Vietnam - Upwork, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.upwork.com/hire/web-designers/vn/>
20. Tran H. - Expert UI/UX Designer | Web & App Design - Upwork ..., truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.upwork.com/freelancers/~0127305e3c6c68973e>
21. Cost of living in Vietnam - 2025 - Exiap, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.exiap.com/guides/cost-of-living-in-vietnam>
22. Guide to The Cost of Living in Vietnam with Monthly Budget 2025 - International Living, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://internationalliving.com/countries/vietnam/cost-of-living-in-vietnam/>
23. Convert your salary between Netherlands and Vietnam with PPP calculator - Paritydeals, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.paritydeals.com/ppp-calculator/netherlands-vs-vietnam/?salary=40000>
24. Freelancing Trends, Market Size & Statistics for 2025 - ClientManager, truy cập

- vào tháng 11 6, 2025,
<https://www.clientmanager.io/blog/freelancing-trends-statistics>
25. The Pros and Cons of Working with Freelance Clients Internationally - Invoice Ninja, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
<https://invoiceninja.com/the-pros-and-cons-of-working-with-freelance-clients-internationally/>
 26. How do clients view freelancers with high rates from third world ..., truy cập vào tháng 11 6, 2025,
https://www.reddit.com/r/Upwork/comments/194l28a/how_do_clients_view_freelancers_with_high_rates/
 27. How to become a Creative Director | by Mathijs Sterrenburg | Medium, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
<https://mathijssterrenburg.medium.com/how-to-become-a-creative-director-80331d1c8697>
 28. Creative directors, how'd you get your jobs? : r/graphic_design - Reddit, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
https://www.reddit.com/r/graphic_design/comments/1kxts9c/creative_directors_howd_you_get_your_jobs/
 29. What should my career path look like to become a creative director? - Reddit, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
https://www.reddit.com/r/graphic_design/comments/17dv7ef/what_should_my_career_path_look_like_to_become_a/
 30. How to Become a Creative Director - What You Need to Know - YouTube, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=yNYaxlHIOTs>
 31. Scaling from a freelancer to a boutique agency : r/web_design - Reddit, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
https://www.reddit.com/r/web_design/comments/xytys4/scaling_from_a_freelancer_to_a_boutique_agency/
 32. Scale your freelance career into an agency model | by Samuel Hurley - Medium, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
<https://medium.com/@theagnc/scale-your-freelance-career-into-an-agency-model-a68aed08e23c>
 33. Top 10 Freelance Design Skills Clients Want in 2025 - EDesignify, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
<https://edesignify.com/blogs/10-freelance-design-skills-clients-are-desperately-looking-for-in-2025>
 34. The Future Outlook for Creative Careers: Trends and Predictions To Look Out For, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
<https://www.frontmatter.io/blog/the-future-outlook-for-creative-careers-trends-and-predictions-to-look-out-for>
 35. AR/VR Designer Salary in Lebanon, Oregon, United States (2025) - ERI SalaryExpert, truy cập vào tháng 11 6, 2025,
<https://www.salaryexpert.com/salary/job/ar-vr-designer/united-states/oregon/lebanon>
 36. Vr Designer Salary: Hourly Rate November 2025 United States - ZipRecruiter, truy

cập vào tháng 11 6, 2025,

<https://www.ziprecruiter.com/Salaries/Vr-Designer-Salary>

37. Ar Vr Design Salary: Hourly Rate November 2025 USA - ZipRecruiter, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.ziprecruiter.com/Salaries/Ar-Vr-Design-Salary>
38. Salary: Work From Home Spatial Designer (Oct, 2025) US - ZipRecruiter, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.ziprecruiter.com/Salaries/Work-From-Home-Spatial-Designer-Salary>
39. Study: AI tools cause a decline in freelance work and income—at least in the short run, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://olin.washu.edu/about/news-and-media/news/2023/08/study-ai-tools-cause-a-decline-in-freelance-work-and-income-at-least-in-the-short-run.php>
40. Is generative AI a job killer? Evidence from the freelance market - Brookings Institution, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.brookings.edu/articles/is-generative-ai-a-job-killer-evidence-from-the-freelance-market/>
41. Freelance design in the age of AI - 99Designs, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://99designs.com/blog/community/freelance-design-in-the-age-of-ai/>
42. The Future of Product Design and User Experience in 2025 | Medium, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://design-studio.medium.com/the-future-of-product-design-and-user-experience-in-2025-7a4ffc64af1f>
43. How is the job market of UI/UX in 2025, truy cập vào tháng 11 6, 2025, https://www.reddit.com/r/UX_Design/comments/1nt72ep/how_is_the_job_market_of_uiux_in_2025/
44. What's the current state of the UI/UX job market in 2025?, truy cập vào tháng 11 6, 2025, https://www.reddit.com/r/Design/comments/1njq68w/whats_the_current_state_of_the_uiux_job_market_in/
45. UX Designer Job Market Reality: What Changed in 2025, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://uxplaybook.org/articles/ux-designer-job-market-reality-2025>
46. How AI is Actually Affecting Creative Freelancer Income: 2024 Data Analysis - Medium, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://medium.com/@EricVerdeyen/how-ai-is-actually-affecting-creative-freelancer-income-2024-data-analysis-1f53484f5a85>
47. The Ultimate Checklist for Hiring UI/UX Designers in 2025 - Uplers, truy cập vào tháng 11 6, 2025, <https://www.uplers.com/blog/the-ultimate-checklist-for-hiring-ui-ux-designers-in-2025/>